

تحلیل موانع توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان

ناهید قوی پنجه^۱، محمدرضا رضائی پور^۲

۱. دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.
۲. دانشیار، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

هدف از پژوهش حاضر، تحلیل موانع توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. این تحقیق که به‌صورت توصیفی-پیمایشی و به شکل میدانی انجام شد از نوع پژوهش‌های کمی بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه‌ی صاحب‌نظران حوزه‌ی ورزش همگانی و اساتید مدیریت ورزشی استان سیستان و بلوچستان بود که از میان آن‌ها ۹۰ نفر به صورت هدفمند به صورت به‌عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند. جمع‌آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته در قالب ۲۹ سؤال و ۹ عامل (موانع اقتصادی، موانع فردی، موانع قانونی، موانع فرهنگی و اجتماعی، موانع زیرساختی، موانع حقوقی، موانع داوطلبی، موانع اطلاع‌رسانی و اطلاعاتی و موانع برنامه‌ریزی) در مقیاس ۵ ارزشی لیکرت محقق شد. روایی محتوایی پرسشنامه‌ها به تائید ۱۰ تن از اساتید خبره‌ی مدیریت ورزشی و پایایی آن در یک آزمون مقدماتی با ۳۰ آزمودنی، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۶) محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی، استنباطی، آزمون کلموگروف - اسمیرنوف، تحلیل عاملی تأییدی و آزمون فریدمن با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ و نرم افزار Smart PLS نسخه ۳ استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد، بین اولویت‌بندی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که موانع اجتماعی و فرهنگی، موانع زیرساختی، موانع اقتصادی، موانع آموزشی، موانع داوطلبی، موانع برنامه‌ریزی، موانع اطلاعاتی و موانع فردی در رتبه‌های اول تا نهم قرار گرفتند. لذا با توجه به یافته‌ها پیشنهاد می‌شود، برای توسعه ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان ابتدا باید فرهنگ ورزش همگانی نهادینه شود و سپس با فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم زمینه‌ی رشد بیشتر فراهم شود.

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۱/۰۵

کلیدواژگان:

ورزش همگانی،

توسعه،

موانع آموزشی،

موانع زیرساختی،

موانع فرهنگی و اجتماعی

نویسنده مسئول:

ناهید قوی پنجه

پست الکترونیکی:

nahidghavipankeh91@gmail.com

Analysis of Development Obstacles of Mass Sports in Sistan and Baluchestan Province

Nahid Ghavipankeh¹ Mohammadreza rezaeipour²

۱. PhD in Sports Management, Faculty of Physical Education, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.
۲. Associate Professor, Faculty of Physical Education, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.

Abstract:

The purpose of the present study is to analyze the obstacles to the development of public sports in Sistan and Baluchestan Province. This study, which was conducted in a descriptive survey and field manner, was a quantitative research type. The statistical population of this study included all experts in the field of public sports and sports management professors in Sistan and Baluchestan Province, from whom 90 people were purposefully selected as the statistical sample of the study. Data collection was achieved through a researcher-made questionnaire in the form of 29 questions and 9 factors (economic obstacles, individual obstacles, legal obstacles, cultural and social obstacles, infrastructure obstacles, legal obstacles, volunteer obstacles, information and information obstacles, and planning obstacles) on a 5-point Likert scale. The content validity of the questionnaires was confirmed by 10 expert professors of sports management and its reliability was calculated in a preliminary test with 30 subjects using Cronbach's alpha coefficient ($\alpha_{0.86}$). For data analysis, descriptive and inferential statistical methods, Kolmogorov-Smirnov test, confirmatory factor analysis and Friedman test were used using SPSS software version 22 and Smart PLS software version 3. The results of the study showed that there is a significant difference between the prioritization of obstacles to the development of public sports in Sistan and Baluchestan Province. So that social and cultural obstacles, infrastructure obstacles, economic obstacles, educational obstacles, volunteer obstacles, planning obstacles, informational obstacles and individual obstacles were ranked first to ninth. Therefore, according to the findings, it is suggested that in order to develop public sports in Sistan and Baluchestan Province, the culture of public sports must first be institutionalized, and then the necessary infrastructure must be provided to provide a basis for further growth.

Keyword: Public sports, development, educational barriers, infrastructural barriers, cultural and social barriers

مقدمه

امروزه، یکی از عوامل اصلی توسعه‌ی کشورها، ورزش است. موفقیت در ورزش بیش از هر زمان دیگری مورد توجه مدیران ورزشی و ذینفعان قرار گرفته است (پراننا^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). زیرا ورزش به عنوان یکی از عوامل تضمین کننده‌ی سلامت جسمی و روحی افراد جامعه (هوم^۲، ۲۰۰۵) و همچنین یکی از مهم‌ترین اشکال گذران اوقات فراغت به عنوان یک مؤلفه‌ی ارزشمند در نظر گرفته می‌شود. امروزه ورزش، پدیده‌ای اجتماعی و فرهنگی است که برای آن اثرات متعددی را می‌توان برشمرد و در بعد اجتماعی و به ویژه شهروندی، مشارکت مؤثر شهروندان در تمامی فعالیت‌های شهروندی به ارمغان آورد و جامعه‌ای سالم و با نشاط را نوید می‌دهد (لین^۳، ۲۰۲۰). ورزش همگانی به فعالیت‌های ورزشی گوناگون گفته می‌شود که در بیرون از ورزشگاه‌های رسمی که دارای مقررات سخت و دست‌وپاگیر هستند و به دور از چشم تماشاگران متعصب، در کمال آزادی و سادگی برگزار می‌شود (مانسفیلد و پیگین^۴، ۲۰۱۶). ورزش همگانی به عنوان ابزاری کم‌هزینه و مفرح و درعین حال مؤثر که قابلیت اجرای آن برای عموم از حیث ویژگی‌های فردی و اجتماعی وجود دارد، می‌تواند به عنوان بخشی از برنامه‌ی زندگی روزانه‌ی افراد، سهم بسزایی در ارتقای سطح سلامتی جسمانی، روانی و اجتماعی آن‌ها داشته باشد. بنابراین مسئولان ورزش، بهداشت و سلامتی باید به بررسی روش‌هایی بپردازند که سبب افزایش تعداد شرکت‌کنندگان در ورزش همگانی شود (هوم، ۲۰۰۵).

از آنجایی که ورزش و به ویژه ورزش‌های همگانی موجب افزایش امید به زندگی از طریق ارتقای سلامت افراد جامعه می‌شود، یکی از زیر شاخص‌های توسعه‌ی انسانی در جوامع قلمداد می‌شود. امروزه پدیده‌ی ورزش به عنوان ضرورتی انکارناپذیر و نیازی اساسی و زیربنایی برای همه‌ی جوامع، به طور چشمگیری مد نظر همگان قرار گرفته است. فعالیت‌های ورزشی می‌توانند تغییرات جدیدی را در سبک زندگی به وجود آورند. این پدیده را می‌توان «بیداری جسم» و در مواردی «بیداری روح» نامید (کشاورز و همکاران، ۲۰۲۳). ورزش و فعالیت بدنی راهبردی است که توانایی بالقوه‌ای را در یاری رساندن به اهداف سلامتی، اجتماعی و اقتصادی دارد (کیراکوسیان^۵، ۲۰۱۹). یونسکو ورزش را یک پدیده‌ی اجتماعی در سراسر جهان می‌داند که عمیقاً در زندگی مردم ریشه دارد. ورزش، همان‌طور که در منشور المپیک تصور می‌شود، به عنوان یک مروج جامعه‌ی صلح‌آمیز و مدافع عزت انسانی عمل می‌کند و نقش اساسی در پیشرفت جوامع و انسان‌ها بازی می‌کند (سان جوز و نلسون^۶، ۲۰۱۶). رضایت از ورزش می‌تواند در پایداری ورزش تأثیر داشته باشد؛ بنابراین هرچه مشارکت کنندگان در ورزش، تجربه‌ی مشارکت در ورزش را برای دیگران مطلوب‌تر تلقی کنند، ممکن است احساسات مثبت برای مشارکت بیشتر افراد ایجاد شود که این نیز، می‌تواند با رضایت از مشارکت مرتبط باشد (جوادی‌پور و سامی‌نیا، ۲۰۱۳).

۱ - Pruna

۲ - Home

۳ - Lin

۴ - Mansfield & Pigginn

۵ - Kirakosyan

۶ - San Jose & Nelson

ورزش همگانی، ورزش برای همه‌ی افراد، در هر سن، جنسیت و نژادی با کمترین هزینه و با هدف سلامتی و بهبود زندگی همه‌ی انسان‌ها، در واقع فعالیت بدنی است که انرژی‌های ذخیره شده‌ی افراد را به قدرت تبدیل می‌کند و در حد ممکن انگیزه‌هایی را در مردم برای ورزش کردن به وجود می‌آورد تا اوقات فراغت فعال داشته باشند (جهانشیری و همکاران، ۲۰۲۲). ورزش همگانی یک فلسفه است، یک پیام برای سیاست‌گذاران که آن‌ها را برای استفاده از موقعیت‌شان جهت پیشبرد جنبش و تدارک فرصت برای مشارکت گسترده‌ی افراد در ورزش تشویق می‌کند (مارتینز و اسکوتز^۱، ۲۰۱۱). با اهمیت یافتن توسعه‌ی ورزش همگانی و پژوهش‌های مرتبط با آن رویکردهای جدیدی در اهداف برنامه‌ریزی شهری به وجود آمد که علاوه بر اهداف کالبدی-کارکردی به نیازهای کیفی و روانی مردم در محیط شهری توجه گردید و از آن به‌عنوان یکی از دستورالعمل‌های لازم که باید در دستور کار برنامه‌ریزان شهری قرار بگیرد، یاد شد. این موضوع به توسعه‌ی مفهوم ورزش در جامعه‌ی شهری منجر شد و توسعه‌ی ورزش تبدیل به یکی از وظایف مسلم مدیران شهری گردید (بالمیز و همکاران^۲، ۲۰۱۰).

بر همین اساس، کشورهای پیشرفته و صنعتی توجه خاصی به گسترش ورزش و تربیت بدنی در جوامع شهری داشتند تا با استفاده از دستاوردهای بهداشتی، اجتماعی و اقتصادی و رشد و گسترش ورزش، هم خود را به شاخص‌های توسعه نزدیک کرده و هم با استفاده از نیروی انسانی سالم و کارآمد برای تحقق اهداف دیگر توسعه، برنامه‌ریزی کنند (وفایی مقدم و همکاران، ۲۰۱۹). زیرا که رواج ورزش همگانی و استقبال تمامی اقشار جوامع برای شرکت در برنامه‌های ورزشی و امور مربوط به آن، موجب افزایش نشاط و بهره‌وری ملی می‌شود. در هر دوره‌ی دولت‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت پررنگ‌ترین نقش را در برنامه‌ریزی‌ها داشته‌اند و عمده فعالیت‌های مربوط به توسعه‌ی ورزش را باید از این سازمان‌ها توقع داشت (آصفی و اسدی دستجردی، ۲۰۱۶). در کشور ایران، به ورزش همگانی و تفریحی سازمان‌یافته، کمتر توجه شده است. مشارکت پایین جامعه در ورزش همگانی و فقدان یک نظام قانونی یکپارچه و اجرایی برای استعدادیابی و پرورش ورزشکاران، موجب ضعف در ورزش قهرمانی و کاهش زمینه‌ی ظهور و بروز استعدادهای ورزشی شده است و نیاز به ایجاد مراکز برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در امر ورزش همگانی و قهرمانی بیش‌از پیش احساس می‌شود (نسترن بوجنی و همکاران، ۲۰۱۸). ورزش همگانی نیز همانند هر سیستم دیگر نیازمند تدوین اهداف کلان، راهبردها و برنامه‌های عملیاتی است تا علاوه بر آگاهی از مسیر حرکت بتواند از هرگونه دوباره‌کاری، بیراهه رفتن و هدر رفتن منابع مالی، انسانی، فیزیکی و اطلاعاتی خود اجتناب ورزد (جهانشیری و همکاران، ۲۰۲۲). در حوزه‌ی ورزش همگانی آصفی و همکاران در پژوهشی با عنوان بررسی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه‌ی راهکارهای کاربردی توسعه‌ی آن به این نتیجه رسیدند که ۸ دسته مانع در توسعه‌ی ورزش همگانی دانشگاه مؤثرند که به ترتیب اولویت عبارت‌اند از: موانع سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، موانع شناختی، موانع مالی، موانع آموزشی، موانع قانونی، موانع اطلاعاتی، موانع انسانی، موانع فردی و موانع زیرساختی. در پایان هم راهکارهایی برای توسعه‌ی ورزش همگانی دانشگاه ارائه شد (آصفی و اسدی دستجردی، ۲۰۱۶).

۱ - Martinez-Vazquez

۲ - Yilmaz et al

بروجنی و همکاران در پژوهش خود با عنوان شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه‌ی فرهنگ ورزش همگانی در ایران به این نتیجه رسیدند که عامل اصول و ساختار مهم‌ترین عامل در توسعه‌ی فرهنگ ورزش همگانی بوده است. آموزش ورزش همگانی در رتبه‌ی دوم قرار گرفت. این مطلب بر ضرورت آموزش در راستای توسعه‌ی فرهنگ ورزش همگانی در کشور می‌افزاید. توسعه‌ی فرهنگ ورزش همگانی فرایندی زمان‌بر خواهد بود که عزم جدی مسئولان را می‌طلبد (نسترن بوجنی و همکاران، ۲۰۱۸). وفایی مقدم و همکاران در تحقیقی بیان کردند که بسیاری از عوامل گرایش به ورزش همگانی مرتبط با افراد نمی‌باشند، بلکه با تسهیل در عوامل سوق دهنده‌ی محیطی و برطرف کردن موانع موجود، می‌توان این ۴ امر را بهبود بخشید (وفایی مقدم و همکاران، ۲۰۱۹).

جوادی پور و راهبر با بررسی عوامل مؤثر بر فرایند سیاست‌گذاری نظام ورزش همگانی ایران به این نتیجه رسیدند که عوامل مؤثر بر فرایند سیاست‌گذاری نظام ورزش همگانی ایران شامل؛ سیاست‌های جاری، توصیه‌ی بزرگان، ادارات و سازمان‌های ذی‌ربط و مسئول، فرهنگ عمومی و رسانه‌ها و مسائل مالی است. همچنین آسیب‌های موجود در این فرایند شامل عواملی از جمله ضعف نظارت و کنترل، ساختار ضعیف، ضعف در برنامه‌ریزی و اجرا، عملکرد ضعیف رسانه‌ها، منابع مالی محدود، عملکرد ضعیف نیروی به شناسایی و رتبه‌بندی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی محله‌های شهرستان اراک پرداختند نتایج حاکی از آن بود که عوامل هفت‌گانه که به عنوان موانع توسعه‌ی ورزش همگانی شناسایی شده بودند، نقش مؤثر و معناداری در توسعه نیافتگی ورزش محله‌ها دارند. این عوامل به ترتیب اولویت به شرح زیر بودند: عوامل زیرساختی، مدیریتی، امکانات و تجهیزات، فرهنگی- اجتماعی، بودجه‌ای- اعتباری، زیست محیطی- رفاهی و در نهایت دسترسی. نتیجه‌ی کلی تحقیق حاکی از آن است که مدیریت مناسبی در بهره‌برداری از وضعیت موجود انجام نمی‌گیرد و بیشترین تمرکز و توجه به برگزاری ورزش صبحگاهی و عصرگاهی در چند پارک اصلی شهر است (نجفی جویباری و همکاران، ۲۰۲۲). در پژوهش فرونخواه و همکاران با بررسی آسیب‌شناسی راهبردی توسعه‌ی ورزش همگانی از دیدگاه متخصصان، ۱۳ مقوله‌ی اصلی درون فردی، کمبود زمان، بین فردی، ساختاری، زیرساختی، تغییرات نگرشی، نظام ارتباطی، عملکرد رسانه‌ها، هماهنگی، فرهنگی، مدیریت و برنامه‌ریزی، مالی و اقتصادی و منابع انسانی شناسایی شد (عرب زاده تفتی و همکاران، ۲۰۲۲).

در پژوهشی با عنوان تدوین الگوی عوامل مؤثر مشارکت افراد در ورزش همگانی نتایج تحقیق نشان داد، نگرش عاطفی و هنجارهای فردی از عوامل نفوذی مشارکت افراد در ورزش همگانی مبتنی بر نظریه‌ی رفتار برنامه‌ریزی شده بوده و با تأثیرگذاری بر کنترل درونی درک شده و کنترل بیرونی درک شده منجر به رفتار فردی و گروهی می‌شود (شهریاری و همکاران، ۲۰۲۳). نجفی و همکاران در پژوهشی با عنوان طراحی و تدوین برنامه‌ی راهبردی توسعه‌ی ورزش همگانی استان یزد، مهم‌ترین راهبردهای لازم برای توسعه‌ی ورزش همگانی استان یزد عبارت بودند از: استفاده از نیروی انسانی متخصص و تحصیل کرده در پایگاه‌های ورزش همگانی، توسعه‌ی پایگاه‌های ورزش همگانی سراسر استان و ایجاد اماکنی برای ورزش بانوان (نجفی جویباری و همکاران، ۲۰۲۲). عرب زاده و همکاران با بررسی تدوین سناریوهای آینده‌ی مطلوب ورزش همگانی ایران به این نتیجه رسیدند که تدوین ۳ سناریو برای تحقق آینده‌ی مطلوب می‌باشد.

سناریوی اول شامل مؤلفه‌های تخصیص منابع مالی، ورود همه‌جانبه‌ی اقشار، مدیریت واحد و یکپارچه و پرداختن رسانه‌ها، سناریوی دوم شامل مؤلفه‌های تخصیص منابع مالی، جایگاه اجتماعی خانواده، تخصص‌گرایی و برجسته‌سازی و الگوسازی، سناریوی سوم شامل مؤلفه‌های تخصیص منابع مالی، ورود همه‌جانبه‌ی اقشار، تخصص‌گرایی و پرداختن رسانه‌ها می‌باشد (عرب زاده تفتی و همکاران، ۲۰۲۲). در برخی از پژوهش‌های انجام شده در کشورهای پیشرفته نظیر پژوهش پیرسون^۱ در تحقیقی بیشترین تأکید خود را بر روی تدوین راهبرد ورزش همگانی با فرایندهای اجرایی در کشور سوئد بیان نمود. از طرفی کمیسیون اروپا در سال ۱۳۹۵ اعلام کرد رواج ورزش همگانی و استقبال تمامی اقشار جوامع برای شرکت در برنامه‌های ورزشی و امور مربوط به آن، موجب افزایش نشاط و بهره‌وری ملی می‌شود (آمروس- آگویلار^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). لذا ضرورت فرهنگ‌سازی عمومی ورزش همگانی و همچنین، روند فزاینده‌ی رقابت‌های قهرمانی و ارتقای ورزش همگانی موجب مطرح شدن نام کشورهای موفق و پیروز در سطح جهان می‌شود (فزونخواه و همکاران، ۲۰۲۱).

صابری و همکاران به مطالعه‌ی فهم فرایند شکل‌گیری بازاریابی اجتماعی جهت توسعه‌ی ورزش همگانی و ارائه‌ی مدل مفهومی آن پرداختند. شرایط زمینه‌ای اثرگذار بر استراتژی‌ها شامل؛ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، دیدگاه و رویکرد خانواده به ورزش، تأثیرات زیست محیطی، خود کارایی و توانمندسازی روانی، وضعیت عمومی جامعه بود؛ عوامل مداخله‌گر نیز شامل؛ منابع انسانی توانمند، مسائل زیرساختی ورزش، ناهمراستایی بیرونی و مشکلات برنامه‌ریزی در ورزش و در نهایت پیامدهای شناسایی شده شامل؛ پیامدهای اجتماعی تغییر نگرش و رفتار فردی بود (صابری و همکاران، ۲۰۱۸). آگویلار^۳ و همکاران در مطالعه‌ی خود با هدف تأثیرات ورزش بر روی حافظه، بیان نمودند که ورزش و فعالیت‌های مربوط به آن، جایگاه مهمی در فرهنگ جوامع پیدا کرده است (آمروس- آگویلار و همکاران، ۲۰۲۰). ون^۴ و همکاران به پیش‌بینی مشارکت مداوم در باشگاه‌های ورزش همگانی در کره پرداختند.

یافته‌ها از احساسات پیش‌بینی‌شده‌ی مثبت، وضعیت رفتاری درک شده، دانش قبلی و تمایل به عنوان شاخص‌های رفتار مشارکت، پشتیبانی می‌کنند و ممکن است به توسعه‌ی ارتباطات بهداشتی و مداخلات باهدف تشویق به مشارکت در آینده کمک کنند (وان و همکاران، ۲۰۲۱). ترابی و محمدی با بررسی نهادینه کردن عوامل موثر فرهنگ عمومی ورزش همگانی در جامعه (مطالعه‌ی موردی) به این نتیجه رسیدند که در بخش نهادینه‌سازی فرهنگ توجه و اولویت‌بندی به ابعاد سازمانی، فردی، گروهی و در آخر محیطی از سوی شهرداری تهران و نهادهای ذیربط ضروری است (ترابی و محمدی، ۲۰۲۳). کشاورز و همکاران با تحلیل عاملی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در شرکت خودروسازی سایپا، نشان داد به طور کلی ۸ عامل به ترتیب اولویت موانع مدیریتی، موانع امکانات و تجهیزات، موانع اجتماعی و فرهنگی، موانع فردی، موانع اقتصادی، موانع روان شناختی، موانع ترویجی و موانع بهداشتی، موانع عدم توسعه‌ی ورزش همگانی در شرکت سایپا به شمار می‌روند (کشاورز و همکاران، ۲۰۲۳).

۱ - Persson
 ۲ - Amorós-Aguilar
 ۳ - Aguilar
 ۴ - Won

فگیزی‌کا مولیان^۱ و همکاران با بررسی تجزیه و تحلیل عوامل بازدارنده در توسعه‌ی دستاوردهای ورزشی منطقه‌ای به این نتیجه رسیدند که توسعه‌ی دستاوردهای ورزشی منطقه‌ای به عوامل متعددی از جمله مدیریت سازمان‌های ورزشی، دردسترس بودن مربی شایسته، منابع، فرآیند مربیگری مستمر، پشتیبانی از امکانات، زیرساخت‌ها و بودجه، توجه از دولت و هم‌افزایی بین قوه‌ی مجریه، مقننه و ادارات مرتبط مربوط می‌شود (مولیان و همکاران، ۲۰۲۲). امید قومی و همکاران، با شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر در مدل ورزش‌های نوظهور با چشم انداز توسعه‌ی ورزش‌های همگانی نتیجه‌گیری کردند که زیرساخت‌های عملیاتی در رتبه‌ی اول و زیرساخت‌های مدیریتی در رتبه‌ی دوم، سازمان‌ها در رتبه‌ی سوم، ساختارها در رتبه‌ی چهارم، ویژگی‌های عملکردی در رتبه‌ی پنجم، جامعه در رتبه‌ی ششم، موانع در سازمان‌ها در رتبه‌ی هفتم و موانع در جامعه در رتبه‌ی هشتم قرار دارند و با توجه به یافته‌های تحقیق پیشنهاد کردند که عواملی که در توسعه‌ی ورزش‌های نوظهور استفاده می‌شود در فدراسیون ورزش همگانی ارائه شود (قومی و همکاران، ۲۰۲۳).

با توجه به بررسی پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه‌ی ورزش همگانی که در پیشینه‌ی پژوهش به آن‌ها اشاره شد تحقیق جامع و کاملی در زمینه‌ی شناسایی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان صورت نگرفته است و شایان ذکر است ورزش همگانی ابزار و فعالیتی فرهنگی و فیزیکی است که وجود آن در جامعه پیشرفت و توسعه را جاری خواهد ساخت و برنامه‌ریزی و شناخت آینده‌ی مطلوب برای آن موجب پیشرفت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، فناوری و محیطی خواهد شد و با وجود آن سلامت جسمی و روانی عموم مردم ضمانت خواهد شد. در کشور ما به ورزش همگانی و تفریحی سازمان‌یافته کمتر توجه شده است، مشارکت پایین جامعه در ورزش همگانی و فقدان یک نظام قانونی یکپارچه و اجرایی برای استعدادیابی و پرورش ورزشکاران، موجب ضعف در ورزش قهرمانی و کاهش زمینه‌ی ظهور و بروز استعدادهای ورزشی شده‌اند و نیاز به ایجاد مراکزی برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در امر ورزش همگانی و قهرمانی بیش از پیش احساس می‌شود (کشاورز و همکاران، ۲۰۲۳).

برای این منظور، مدیران سیاست‌گذاران کشورهای پیشرفته به دنبال تعالی‌بخشیدن و توسعه‌ی پایدار ورزش همگانی کشورشان هستند تا ضمن داشتن افراد سالم، جامعه‌ای سالم با کارکردهای غنی رقم بزنند. ورزش همگانی از مهم‌ترین رسالت‌های فدراسیون ورزش همگانی و وزارت ورزش و جوانان است و همواره تأکید بر ورزش به نحوی که تمامی اقشار جامعه را در برگیرد، مورد نظر تمامی اندیشمندان ورزشی بوده است. ورزش همگانی، سلامت عمومی جامعه را تضمین و باعث رشد و شکوفایی ورزش قهرمانی می‌شود و بسیاری از استعدادهای ورزشی از حوزه‌های ورزش همگانی به جامعه معرفی شده‌اند. لذا توجه به ورزش پایه، برای همه از جمله اهداف راهبردی هیات‌های استانی، وزارت ورزش و جوانان، ورزش ادارات دیگر از جمله آموزش و پرورش، شهرداری‌ها، دانشگاه‌ها می‌باشد؛ لذا شناسایی عوامل توسعه‌ی آن، توسط صاحب‌نظران را می‌توان در جهت رفع موانع موجود در هر استان بسیار کمک‌کننده دانست. از این رو، این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی است که موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان از دیدگاه اساتید دانشگاهی و خبرگان ورزشی کدامند؟

روش‌شناسی پژوهش:

این تحقیق از نوع پژوهش‌های کمی بود که بصورت توصیفی-پیمایشی و به شکل میدانی انجام شد. جامعه‌ی آماری پژوهش را کلیه‌ی صاحب‌نظران در حوزه‌ی ورزش همگانی (مدیران و مربیان ورزشی، ورزشکاران و دست‌اندرکاران هیات‌های ورزش همگانی) و اساتید صاحب‌نظر در حوزه‌ی مدیریت ورزش و ورزش همگانی در دسترس در استان سیستان و بلوچستان تشکیل می‌دادند، نمونه تحقیق به روش هدفمند و به تعداد ۹۰ نفر انتخاب شد که نظر سنجی از طریق آن‌ها انجام گرفت. با توجه به اهداف پژوهش، به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته استفاده شده است که موانع استفاده شده در این پرسشنامه بر اساس تحقیقات پور رنجبر و همکاران (۱۳۹۴) در استان کرمان و آصفی و دستجردی (۱۳۹۵) در استان تهران انتخاب شد که در قالب ۲۹ سؤال و ۹ عامل موانع اقتصادی (گویه‌های ۱، ۲، ۳)، موانع فردی (گویه‌های ۱۷، ۱۶، ۴)، موانع قانونی (گویه‌های ۲۶، ۲۵، ۲۴)، موانع فرهنگی و اجتماعی (گویه‌های ۲۷، ۲۸، ۲۹)، موانع زیرساختی (گویه‌های ۱۵، ۱۴، ۹، ۵)، موانع آموزشی (گویه‌های ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰)، موانع داوطلبی (گویه‌ها، ۲۰، ۱۹، ۱۸)، موانع اطلاعاتی (گویه‌های ۲۳، ۲۲، ۲۱) و موانع برنامه‌ریزی (گویه‌های ۸، ۷، ۶) در طیف ۵ ارزشی لیکرت (۱. خیلی کم، ۲. کم، ۳. متوسط، ۴. زیاد، ۵. خیلی زیاد) درجه‌بندی شده است. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها به تایید ۱۰ تن از اساتید و خبرگان رشته‌ی مدیریت ورزشی رسید و پس از بررسی نهایی و انجام اصلاحات لازم، مورد استفاده قرار گرفت. همچنین برای پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که بر اساس ضریب آلفای کرونباخ مقدار پایایی پرسشنامه ۰/۸۶ بود که نشان‌دهنده‌ی پایایی بالای پرسشنامه بوده است. از آمار توصیفی برای توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان و میانگین مؤلفه‌ها استفاده شد و در قسمت آمار استنباطی برای تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف و برای اولویت‌بندی موانع از آزمون فریدمن با استفاده از ترم افزار اس پی اس اس نسخه ۲۲ استفاده شد همچنین برای تحلیل عامدی از نرم افزار اسمارت پی ال اس نسخه ۳ استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش:

مشارکت‌کنندگان در این پژوهش بصورت هدفمند ۹۰ نفر از مدیران و مربیان ورزشی، ورزشکاران و دست‌اندرکاران هیات‌های ورزش همگانی و اساتید صاحب‌نظر در حوزه‌ی مدیریت ورزش در دسترس استان سیستان و بلوچستان بودند. در جدول ۱ به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان اشاره شده است.

جدول شماره ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

ویژگی‌ها		فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۵۴	۶۰
	زن	۳۶	۴۰
سن	۲۰ - ۳۰ سال	۹	۱۰
	۳۱ - ۴۰ سال	۲۴	۲۶/۶۶
	۴۱ - ۵۰ سال	۴۵	۵۰
	۵۱ به بالا	۱۲	۱۳/۳۳

۱۰	۹	لیسانس	تحصیلات
۳۰	۲۷	کارشناسی ارشد	
۶۰	۵۴	دکتری	
۱۳/۳۳	۱۲	مدیران ورزشی	صاحب نظران
۲۰	۱۸	مربیان ورزشی	
۱۳/۳۳	۱۲	مسئولین هیات‌های ورزشی	
۵۳/۳۳	۴۸	اساتید دانشگاه	

در جدول ۲ نتایج آمار توصیفی متغیرهای تحقیق و تعیین توزیع نرمال بودن داده‌های تحقیق قابل مشاهده است. با توجه به داده‌های جدول ۲، چون سطح معناداری متغیرهای (موانع توسعه ورزش همگانی استان سیستان بلوچستان) پایین‌تر از سطح $\alpha=0/05$ می‌باشد. لذا توزیع داده‌های این متغیرها غیر نرمال بوده، و برای بررسی فرضیه‌های آماری از آزمون‌های نا پارامتریک استفاده می‌شود.

جدول شماره ۲- نتایج آزمون فرض نرمال بودن متغیرهای پرسشنامه

متغیر	آمار توصیفی			آزمون کولموگروف- اسمیرنوف	
	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره Z	سطح معناداری
موانع اقتصادی	۹۰	۳/۸۱	۰/۵۲۱	۱/۱۴۵	۰/۰۲۹
موانع برنامه‌ریزی	۹۰	۳/۵۵	۰/۵۰۲	۱/۱۷۷	۰/۰۳۵
موانع آموزشی	۹۰	۳/۷۱	۰/۴۷۰	۱/۳۲۴	۰/۰۴۱
موانع زیرساختی	۹۰	۳/۸۱	۰/۶۸۹	۱/۷۶۲	۰/۰۰۴
موانع فردی	۹۰	۳/۰۹	۰/۹۶۲	۱/۱۴۳	۰/۰۴۰
موانع داوطلبی	۹۰	۳/۵۴	۰/۶۴۰	۱/۴۵۵	۰/۰۲۹
موانع اطلاعاتی	۹۰	۳/۵۰	۰/۵۹۴	۱/۶۱۶	۰/۰۱۱
موانع قانونی	۹۰	۲/۷۳	۰/۹۱۸	۱/۴۴۶	۰/۰۳۰
موانع اجتماعی و فرهنگی	۹۰	۳/۸۶	۰/۶۵۱	۱/۶۳۴	۰/۰۱۰

از نتایج جدول ۳ استنباط می‌شود که تمامی مفروضات لازم مربوط به استفاده از روش تحلیل عاملی رعایت شده است. تست کیسر - می یو اوکلین آزمون شاخصی برای کفایت نمونه می‌باشد که تعیین میزان وابستگی متغیرها به یکدیگر و در نتیجه مناسب بودن آن‌ها برای تحلیل عاملی از طریق آن امکان پذیر می‌باشد و از آن‌جا که ارزش آن برابر با $0/539$ می‌باشد، نتیجه‌ی آن عالی گزارش می‌شود. در تست کرویت بارتلت، مقدار $X^2=844/468$ و سطح معناداری $(P < 0/01)$ نشان می‌دهد که بین سؤالات همبستگی وجود دارد. بنابراین استفاده از مراحل دیگر تحلیل عاملی می‌تواند ادامه یابد.

جدول ۳- نتایج آزمون بارتلت و کیسر - می بر و اوکلین

مقدار	پیش فرض
۰/۵۳۹	مقدار کیسر - می بر و اوکلین (کفایت حجم نمونه)
۸۴۴/۴۶۸	مقدار مجذور کای
۴۰۶	درجه آزادی
۰/۰۰۱	سطح معناداری

با توجه به یافته‌های تحقیق، نتایج بررسی سهم واریانس هر یک از ۲۹ گویه‌های توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان و بار عاملی هریک از آنها در جدول ۴ قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴- نتایج بررسی سهم واریانس هر یک از گویه‌های توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان

شماره	گویه‌ها	بار عاملی
۱	محدودیت اقتصادی، یکی از موانع توسعه ورزش همگانی است.	۰/۷۶
۲	عدم تخصیص تسهیلات مالی و اعتباری کافی برای ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۴
۳	عدم تخصیص منابع مالی برای اجرای برنامه‌های ورزش همگانی، مانعی برای راهکار توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۵
۴	محدودیت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، یکی از موانع توسعه ورزش همگانی است.	۰/۷۱
۵	عدم مشخص کردن مأموریت چشم‌انداز و اهداف بلندمدت ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۸۱
۶	عدم تدوین برنامه راهبردی ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۹
۷	عدم طرح برنامه‌های سالانه و عملیاتی ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۳
۸	عدم استفاده از افراد متخصص در برنامه‌ریزی ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۹
۹	عدم مشخص کردن جایگاه حقوقی و تشکیلاتی ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۸۵
۱۰	محدودیت آموزشی، یکی از موانع توسعه‌ی ورزش همگانی است.	۰/۷۰
۱۱	عدم طراحی برنامه‌های آموزشی و ترویجی مناسب ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۸۱
۱۲	عدم برگزاری مسابقات متنوع و متعدد ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۸۸
۱۳	عدم طراحی و اجرای نظام آموزشی مناسب ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۶
۱۴	محدودیت زیرساختی، یکی از موانع توسعه‌ی ورزش همگانی است.	۰/۷۷
۱۵	عدم طراحی و ساخت اماکن تجهیزات و فضاهای مناسب ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۴
۱۶	محدودیت فردی، یکی از موانع توسعه ورزش همگانی است.	۰/۷۰
۱۷	عدم استفاده از مشوق‌های انگیزشی به منظور تحریک شرکت دانشجویان در ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۳
۱۸	عدم استفاده از نیروهای داوطلب برای پیش برد امور ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۵
۱۹	محدودیت انسانی، یکی از موانع توسعه‌ی ورزش همگانی است.	۰/۷۷
۲۰	عدم تربیت مدیران و مربیان متخصص ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۲
۲۱	محدودیت اطلاعاتی، یکی از موانع توسعه ورزش همگانی است.	۰/۷۲
۲۲	عدم طراحی و کاربرد سیستم‌های اطلاع‌رسانی مناسب در برگزاری و اجرای مسابقات ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۶
۲۳	عدم ایجاد زمینه تبادل اطلاعات و تجربه بین پژوهشگران و مدیران، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۷
۲۴	عدم کاربرد برنامه‌ها و روش‌های تبلیغاتی برای معرفی و شناساندن ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۹
۲۵	محدودیت قانونی، یکی از موانع توسعه ورزش همگانی است.	۰/۸۵
۲۶	عدم تدوین و تصویب قوانین مشوق و لازم‌الاجرا برای ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۰/۷۱

۰/۷۴	محدودیت شناختی، یکی از موانع توسعه ورزش همگانی است.	۲۷
۰/۷۰	عدم ارزش سازی ورزش همگانی، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۲۸
۰/۸۱	عدم تغییر باور و نگرش مسئولان نسبت به ورزش، مانعی برای توسعه در این زمینه می‌باشد.	۲۹

- با توجه به نتایج جدول فوق می‌توان استنباط نمود که مهم‌ترین موانع در توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان عبارت‌اند از:
- طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی مناسب ورزش همگانی، راهکار توسعه در این زمینه می‌باشد.
- تغییر باور و نگرش مسئولان دانشگاه نسبت به ورزش، راهکار توسعه در این زمینه می‌باشد.
- مشخص کردن جایگاه حقوقی و تشکیلاتی ورزش همگانی، راهکار توسعه در این زمینه می‌باشد.
- مشخص کردن مأموریت چشم‌انداز و اهداف بلندمدت ورزش همگانی، راهکار توسعه در این زمینه می‌باشد.
- جهت اولویت بندی موانع موثر بر توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج در جدول ۵ قابل مشاهده است.

جدول ۵- نتایج آزمون فریدمن برای تعیین اولویت‌بندی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان

بلوچستان

تعداد	۹۰
مقدار مجذور کای χ^2	۱۵۱/۰۰۵
درجه آزادی	۸
سطح معناداری	۰/۰۰۱

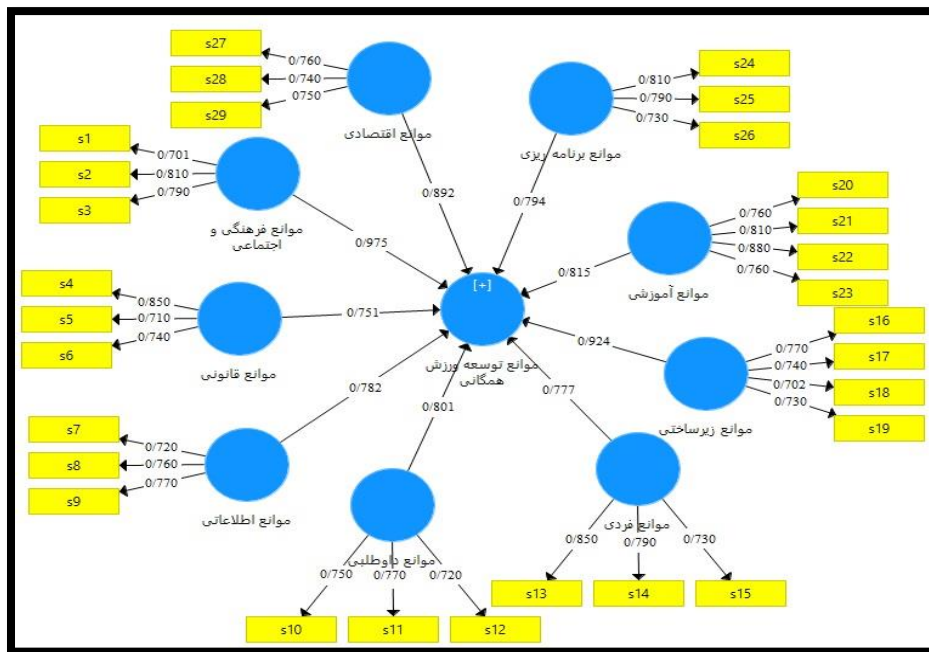
همان‌گونه که از جدول ۵ استنباط می‌گردد با توجه به مقدار χ^2 و $p < ۰/۰۵$ می‌توان نتیجه گرفت که بین میانگین رتبه موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان تفاوت آماری معناداری وجود دارد. همانطور که در جدول ۶ مشخص است بر اساس اولویت بندی عوامل توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان؛ موانع اجتماعی و فرهنگی با میانگین رتبه‌ی ۶/۲۳ در رتبه‌ی اول و موانع زیرساختی با میانگین رتبه‌ی ۶/۱۸ در رتبه‌ی دوم، موانع اقتصادی با میانگین رتبه‌ی ۵/۸۷ در رتبه‌ی سوم، موانع آموزشی با میانگین رتبه‌ی ۵/۷۲ در رتبه‌ی چهارم، موانع داوطلبی با میانگین رتبه‌ی ۵/۰۷ در رتبه‌ی پنجم، موانع برنامه ریزی با میانگین رتبه‌ی ۴/۹۹ در رتبه‌ی ششم، موانع اطلاعاتی با میانگین رتبه‌ی ۴/۷۹ در رتبه‌ی هفتم، موانع فردی با میانگین رتبه‌ی ۳/۶۰ در رتبه‌ی هشتم و موانع قانونی با میانگین رتبه‌ی ۲/۵۶ در رتبه‌ی نهم قرار گرفتند.

جدول ۶- اولویت عوامل توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان

رتبه	میانگین رتبه	ابعاد
۱	۶/۲۳	موانع اجتماعی و فرهنگی
۲	۶/۱۸	موانع زیرساختی
۳	۵/۸۷	موانع اقتصادی
۴	۵/۷۲	موانع آموزشی
۵	۵/۰۷	موانع داوطلبی
۶	۴/۹۹	موانع برنامه ریزی

۷	۴/۷۹	موانع اطلاعاتی
۸	۳/۶۰	موانع فردی
۹	۲/۵۶	موانع قانونی

از نتایج جدول ۶، استنباط می‌گردد، سطح معناداری کوچکتر از (۰/۰۵) می‌باشد؛ و موانع اجتماعی و فرهنگی، موانع زیرساختی، موانع اقتصادی، موانع آموزشی، موانع داوطلبی، موانع برنامه‌ریزی، موانع اطلاعاتی و موانع فردی در رتبه‌های اول تا نهم قرار می‌گیرند. موانع آموزشی، موانع داوطلبی، موانع برنامه‌ریزی، موانع اطلاعاتی و موانع فردی در رتبه‌های اول تا نهم قرار می‌گیرند.

شکل ۱- مدل تحقیق بر اساس مقدار T تحلیل عاملی تأییدی

بحث و نتیجه‌گیری:

هدف از پژوهش حاضر شناسایی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان بود. با توجه به نقش ورزش همگانی در بهبود سلامت روان و جسم افراد و پذیرفته‌شدن آن به‌عنوان یک عنصر حیاتی در زندگی انسان کشورهای مختلف علاقه‌ی زیادی به رشد و توسعه‌ی ورزش همگانی در کشور خود نشان داده‌اند. توسعه یعنی حرکت از وضعیت نامطلوب به سمت وضعیت مطلوب. از این‌رو هدف این پژوهش تحلیل موانع ورزش همگانی در استان سیستان و بلوچستان بود بررسی کلی دیدگاه نمونه‌های تحت بررسی نشان داد

وضعیت ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان ضعیف است و شرایط مطلوبی ندارد. بر اساس نظر مشارکت-کنندگان پژوهش ۹ دسته عامل شامل؛ موانع اقتصادی، موانع فردی، موانع فرهنگی و اجتماعی، موانع زیرساختی، موانع حقوقی، موانع داوطلبی، موانع اطلاع‌رسانی و اطلاعاتی و موانع برنامه‌ریزی شناسایی شدند.

نتایج نشان داد یکی از موانع مهم در توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان، مانع اجتماعی و فرهنگی است. که این یافته‌ها با نتایج پژوهش کشاورز و همکاران (۱۳۹۴)، شاه‌منصوری و همکاران (۱۳۹۷) و فزونخواه و همکاران (۱۴۰۰) همخوانی دارد. ورزش همگانی علی‌رغم سادگی حرکات در حوزه‌ی سلامت شهروندان می‌تواند نقش مهمی را ایفا کند. از طرف دیگر این نوع ورزش رایگان است و مستلزم سرمایه‌گذاری زیاد نیست. بنابراین ضروری است عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر تمایل افراد به ورزش همگانی مطالعه شود زیرا از طریق کشف این عوامل می‌توان به بهترین شکل به مدیران و برنامه‌ریزان این کشور، کمک کرد. تا ورزش را در اوقات فراغت خود به‌عنوان سبک زندگی خود با برنامه‌ریزی دقیق انتخاب کنند. از آن‌جا که ورزش همگانی به‌آسانی در دسترس است، تمامی افراد در جامعه می‌توانند از آن بهره ببرند. این روش با هدف افزایش مشارکت عموم و تکثیر ورزش، تقویت ورزش قهرمانی، ورزش‌های رقابتی و ورزش تفریحی استوار است. مدیران بخش ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان، با بهره‌گیری از کارشناسان امور فرهنگی و اجتماعی و آسیب‌شناسی دقیق علل نپرداختن ورزش اقبال مختلف در استان به‌ویژه بانوان می‌توانند موانع فرهنگی موجود را حل و برای مشارکت بیشتر افراد برنامه‌های مؤثر داشته باشند. برای غلبه بر این مهم سازمان‌های فرهنگ‌ساز از قبیل آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، و شهرداری‌ها می‌توانند بیش از سایر نقش تعیین‌کننده داشته باشند. گنجاندن مباحث مهم مرتبط با ورزش و فعالیت بدنی و تأثیرات آن بر جسم و روان فرد در محتوای آموزشی مدارس می‌تواند دانش‌آموزان را بیشتر با این حوزه آشنا کرده و رشد آن را دوچندان نماید.

موانع زیرساختی، به‌عنوان یکی از موانع مهم دیگر در توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان شناسایی شد. به این موضوع در تحقیقات فزونخواه و همکاران (۱۴۰۰)، شاه‌منصوری و همکاران (۱۳۹۹) و صابری و همکاران (۱۳۹۶) و قومی و همکاران (۱۴۰۲) اشاره شده است. فراهم آوردن تجهیزات ورزشی، اماکن ورزشی مختص گروه‌های حساس جامعه می‌تواند، محرک قوی در گرایش تمامی آحاد جامعه به ورزش و فعالیت بدنی باشد. حتی مسیرهای عبور و مرور به مجموعه‌های ورزشی و محل قرار گرفتن مجموعه‌های ورزشی می‌تواند عامل مهمی در این بعد از توسعه‌ی ورزش همگانی باشد. اینکه چقدر در این بعد می‌توان موفق بود بسته به سیاست‌های کلی دولت و اختصاص بودجه به ورزش و توسعه‌ی اماکن و تجهیزات ورزشی دارد.

یکی دیگر از موانع مهم در توسعه‌ی ورزش همگانی، موانع اقتصادی است. محرک رشد هر هیأت ورزشی مقوله‌های مالی و اقتصادی می‌باشد که می‌تواند با پشتیبانی از ورزش موجب رشد و ارتقاء آن شود. از طرفی جذب حمایت‌های مالی نیز از مهم‌ترین دغدغه‌های مدیران و دست‌اندرکاران هیأت‌های ورزش همگانی است. در این زمینه بارندز^۱ (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان برنامه‌ی ملی، دانش و نوآوری در ورزش و فعالیت بدنی در کشور هلند، به سه ابزار اصلی این برنامه اشاره کرده است: مشوق‌های ورزشی (برای ایجاد انگیزه میان مردم در تمام سنین برای ورزش یا فعالیت بدنی بیشتر)، انگیزش ورزشی: کمک مالی به پروژه‌های ورزشی و تمرینی (کمک‌های مالی انگیزشی ورزشی برای باشگاه‌های ورزشی، مراکز تناسب‌اندام و دیگر ارائه‌دهندگان ورزشی در

^۱ Barendse

نظر گرفته شده تا برای فعالیت گروه‌های با مشارکت کم یا کم‌ترک برنامه‌ریزی کنند) و به اشتراک‌گذاری تخصص و دانش در سطح ملی و محلی برای ایجاد شبکه‌ی محلی بین سازمان‌های ورزشی و سازمان‌های غیرانتفاعی محلی مانند مدارس و سایر نهادهای عمومی. لذا با توجه به نکات گفته شده باید اذعان کرد که ورزش دیگر یک فعالیت تفننی نیست، بلکه به یک صنعت پررونق به خصوص در کشورهای پیشرفته تبدیل گردیده است، چنان‌که حجم سرمایه‌گذاری‌های انجام شده هم در بخش حرفه‌ای و هم در بخش همگانی بسیار زیاد می‌باشد (جوادی پور و رهبری، ۲۰۱۷). منافع مادی و غیرمادی ورزش راه هم از بابت منفعت مادی که برای شرکت‌های تجاری و بازرگانی به ارمغان می‌آورد و هم از بابت منافع طولانی‌مدتی از قبیل افزایش سطح سلامت و تندرستی، استفاده‌ی بهتر از نیروی کار و افزایش اشتغال در بخش‌های ورزشی و غیرورزشی، نمی‌توان نادیده گرفت.

نتایج تحقیق نشان داد از موانع دیگر توسعه‌ی ورزش همگانی، موانع آموزشی است که با یادگیری و ارتقاء دانش مربیان، ورزشکاران، عموم جامعه ارتباط نزدیکی دارد و نیاز به تلاش همه‌جانبه‌ی مدیران برای افزایش سطح آگاهی عمومی در خصوص تأثیرات ورزش بر جامعه دارد. از طریق آموزش، دانش و آگاهی عمومی از ارزش‌های ورزش و فعالیت بدنی، کیفیت کلی زندگی افزایش خواهد یافت. به علاوه، نگرش مثبت به شرکت در ورزش و فعالیت بدنی، همچنین مهارت‌های خاصی که افراد را برای مشارکت در ورزش و فعالیت بدنی قادر می‌سازد، از طریق کانال‌های آموزشی مختلف بهبود خواهد یافت. همچنین با نتایج پژوهش‌های آصفی و اسدی (۱۳۹۵) و نسترن بروجنی و همکاران (۱۳۹۵) همسو هستند.

نتایج تحقیق حاکی از آن است که از موانع مهم دیگر در توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان، موانع داوطلبی می‌باشد. نیروهای داوطلب یکی از ارکان اصلی خدمت‌رسانی در سازمان‌های ورزشی مخصوصاً سازمان‌های ورزشی تفریحی و همگانی محسوب می‌شود. برخی کشورها بانک‌های داوطلبی تأسیس کرده‌اند و پروژه‌هایی به داوطلبان اختصاص داده می‌شود که نیازمند کار طولانی نیست و فقط لازم است داوطلبان ساعات خاصی از هفته را به آن بپردازند. بسیاری از سازمان‌ها از پایگاه‌های اطلاع‌رسانی اینترنتی سازمان خود، برای جذب داوطلبان استفاده می‌کنند. روسای هیات‌های ورزشی باید در جذب نیروهای خبره‌ی ورزشی استان تلاش نمایند و با ایجاد بانک اطلاعاتی، آنان را در کمیته‌های ورزش همگانی مشغول به فعالیت کنند. برای شروع کار با فراخوان جذب نیروی داوطلب برای ورزش همگانی می‌توانند افراد علاقه‌مند را مشخص کرده و با گزینش بهترین افراد و مشاوره با آنان، توسعه‌ی ورزش همگانی استان را دوچندان نمایند. یکی از مهم‌ترین نیروی‌های انسانی در سازمان‌های ورزشی که می‌توانند نقش بسزایی در پیشبرد اهداف این سازمان‌ها داشته باشند داوطلبان هستند، تا حدی که در بسیاری از کشورهای پیشرفته در سطح جهان تحقق رویدادهای بزرگ اجتماعی بدون مشارکت داوطلبانه‌ی افراد جامعه میسر نمی‌شود. حضور آنان در انجام فعالیت‌های مهم اجتماعی پیامدهای بزرگ اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را برای دولت‌ها به همراه دارد و برای صنعت ورزش بسیار حیاتی است. این یافته با نتایج پژوهش حمیدی و همکاران (۱۳۹۲) همسو است.

از موانع دیگر توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان، موانع برنامه‌ریزی است که رابطه‌ی بسیار تنگاتنگی با تعیین اهداف هیات‌های ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان دارد. نتایج با پژوهش آصفی و همکاران (۱۳۹۵) و فزونخواه و همکاران (۱۴۰۰) همخوانی دارد.

موانع برنامه‌ریزی از تعیین اهداف (کوتاه‌مدت، میان‌مدت، بلندمدت) تا تدوین آن و اجرا می‌تواند تأثیر بسزایی در فرآیند کلی برنامه‌ریزی داشته باشد و مدیران آگاه باید در شناسایی دقیق موانع در حین فرآیند برنامه‌ریزی با دقت اقدام کنند و از مشاوره با خبرگان در این امر کمال استفاده را کنند.

از موانع مهم دیگر در توسعه‌ی ورزش‌همگانی، موانع اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی است که می‌توان عامل ارتباطی مهم بین عموم جامعه باشد و در شرایط لزوم با ایجاد یک سیستم یکپارچه‌ی اطلاعاتی در نشر اطلاعات لازم سرعت بخشید. در پژوهش (آصفی و همکاران، ۱۳۹۵) به این یافته اشاره شده است. در جهان امروز، نقش اینترنت به عنوان یک ابزار اطلاع‌رسانی قوی و سریع برای ارائه‌ی خدمات و اطلاعات، با سهولت بیشتری مطرح است. با توجه به اهمیت روز افزون استفاده از اینترنت به عنوان مهم‌ترین ابزار گردش سریع اطلاعات در مسیر توسعه‌ی ملی و نزدیک شدن به واقعیت یکپارچگی جهانی در اغلب کشورها، شناخت و تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر گسترش استفاده از اینترنت می‌تواند کشورها را برای ایجاد بسترهای مناسب آن یاری نماید. از آنجایی که اطلاعات، همانند سایر منابع دیگر سازمان (منابع مالی، فیزیکی، نیروی انسانی) نیاز به برنامه‌ریزی دارد، سازمان‌هایی که برنامه‌ریزی اطلاعات را با دقت بسیاری انجام می‌دهند از منافع حاصل از آن بهره‌مند می‌شوند.

از موانع دیگر در توسعه‌ی ورزش‌همگانی استان سیستان بلوچستان، موانع فردی است که می‌توان این موانع را پله‌ی اول برای توسعه‌ی ورزش قلمداد کرد. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش کشاورز و همکاران (۱۳۹۴)، فزونخواه و همکاران (۱۴۰۰) و آصفی و همکاران (۱۳۹۵) همخوانی دارد. تا زمانی که خود فرد گرایش به ورزش نداشته باشد و ورزش را عامل مهمی در سلامت خود و سلامت عمومی جامعه نداند، نمی‌توان انتظار رشد و توسعه ورزش‌همگانی را نیز داشت، ابتدا باید انگیزه در فرد برای ورزش ایجاد شود و آن را برای خود و جامعه ارزش بداند و دیگران را تشویق به همراهی در فعالیت‌های بدنی کند.

موانع قانونی از موانع مهم دیگر در توسعه‌ی ورزش‌همگانی استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. نتایج تحقیقات جوادی پور و همکاران (۱۳۹۵)، وفایی مقدم و همکاران (۱۳۹۹) و عرب زاده تفتی و همکاران (۱۴۰۱) با تحقیق حاضر همسو هستند. ورزش‌های همگانی به قلب جامعه‌ی مرتبط هستند و هدف آن توسعه‌ی نیروی حیاتی، بالا بردن روحیه و افزایش انگیزه، داشتن زندگی سالم در فرد و جنبه‌های اجتماعی، افزایش نیروهای جسمانی و اجتماعی همراه با تقویت قدرت جسمی و از بین بردن مشکلات روحی و روانی است. مشکلات روانی در بخش‌های مختلف جامعه اعم از مردان و زنان، پیر و جوان هستند. بنابراین، پرداختن به آن و اجرای سیاست‌های صحیح برای رسیدن به اهداف و اهمیت آن کمتر از پرداختن به ورزش‌های قهرمانی نیست. شاید فرایند سیاست‌گذاری در ورزش عمومی و رساندن آن به جایگاه موردنظر و جذب جامعه‌ی هدف، که همان خانواده‌ها و جوانان و نوجوانان هستند، به علت گستردگی آن بسیار پیچیده است و نیازمند توجه بیشتر و هماهنگی بین حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در فرهنگ، آگاهی، اطلاعات، ایجاد امکانات ارزان قیمت و آسان برای اقشار مختلف جامعه است.

در یک جمع بندی کلی می توان گفت که در حال حاضر، وضعیت ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان در سطح نسبتاً نامطلوبی قرار دارد و برای آنکه بتوان میزان و سطح آن را ارتقا داد، باید موانع پیش روی آن را برداشت و از اثرات مخرب آن ها جلوگیری نمود . اینک با شناسایی موانع و حتی اولویت بندی آن ها، می توان به مسئولان و متولیان ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان پیشنهاد نمود که با استفاده از راهکارهای مشخص در هر مانع، اثرات تخریبی آن را کاهش دهند و زمینه رشد و ارتقای ورزش همگانی این استان را فراهم نمایند.

لذا با توجه به یافته‌ها پیشنهاد می‌شود، برای توسعه‌ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان ابتدا باید فرهنگ ورزش همگانی نهادینه شود و سپس با فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم زمینه‌ی رشد بیشتر فراهم شود.

راهکارهای اجرایی جهت توسعه ی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان به شرح ذیل می باشد:

- مسئولین دست اندرکار ورزش استان سیستان و بلوچستان، زیرساخت ها و تمهیدات لازم برای دسترسی آسان مردم استان سیستان و بلوچستان به امکانات و فضاهای ورزشی عمومی توسعه دهند.
- تلاش خود را جهت افزایش مشارکت فعال مردم استان در برنامه‌های ورزش همگانی به کار گیرند.
- کانون های استعدادیابی و مشاوره‌ای در سراسر استان سیستان و بلوچستان تشکیل و راه اندازی کنند.
- مراکز غنی‌سازی اوقات فراغت جهت مشارکت فعال و بهره بردن از اوقات فراغت در استان سیستان و بلوچستان تشکیل و راه اندازی شود.
- مسئولان و برنامه‌ریزان استان سیستان و بلوچستان با ماهیت ورزش همگانی. استان آشنا شوند.

تشکر و قدردانی :

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از کلیه افرادی که در انجام تحقیق، محققین را همراهی نموده‌اند، تشکر و قدردانی نمایند.

Reference

۱. Amorós-Aguilar, L., Portell-Cortés, I., Costa-Miserachs, D., Torras-Garcia, M., Riubugent-Camps, E., Almolda, B., & Coll-Andreu, M. (2020). The benefits of voluntary physical exercise after traumatic brain injury on rat's object recognition memory: A comparison of different temporal schedules. *Experimental Neurology*, 326, 113178.
۲. Arabzadeh Tafti, S. M. A., Goodarzi, M., Jalali Farahani, M., Alidoost, A. (2022). Designing and compiling a strategic plan for the development of mass sports in Yazd province. *Journal of Sports Management*, 14(1), 90-68. <https://doi.org/10.22059/jsm.2020.282055.2279>. (In Persian).
۳. Asefi, A. A., & Asadi Dastjerdi, H. (2016). An investigating of developmental barriers of sport for all in state universities of Tehran City and presenting developing strategies . *Sport Management Journal*, 8(6), 823-844.
۴. Fozonkhah, P., Shahbazi, M., & Monazami, A. (2021). Identifying strategic disadvantages of developing sport for all : experts point of views. *Applied Research in Sport Management*, ۱۰(۲), ۱۰۱-۱۱۰. <https://doi.org/۱۰.۳۰۴۷۳/arsm.۲۰۲۱.۸۲۳۷>
۵. Ghomi, O., Safania, A. M., Farahani, A., Nikbakhsh, R., & Baqerian Farahabadi, M. (2023). Identification and Prioritization of Effective Factors in the Model of Emerging Sports with a Perspective on the Development of Mass Sports .*Health Nexus*, ۱(۴), ۱-۱۱. <https://doi.org/10.61838/kman.hn.1.4.1>
۶. Home, J. (2005). Sport and the mass media in japan. *Sociology of sport journal*, 22(4), ۴۱۵-۴۳۲.
۷. Jahanshiri, A., Fahimi Nejad, Sani, T., Morsal, B. (2022). Investigating the performance of councils in attracting public participation for the development of mass sports. *Sports Management Studies*, 14(75), 281-308. (In Persian).
۸. Javadipour, M., & Rahbari, S. (2017). "Identification of Factors Affecting Iranian Public Sports Policy Making". *Science and Technology Policy*(7), 76-84.
۹. Javadipour, M., & Sami Nia, M. (2013). Public sports in Iran and the development of vision, strategy and future plans. *Journal of Applied Research in Sports Management*, 15, ۱.
۱۰. Keshavarz, L., Farahani, A., Kavehpour, A. (2023). Factor analysis of obstacles to the development of public sports in Saipa Automobile Company. *Sports Management Studies*, -. <https://doi.org/10.22089/smrj.2023.3762>. (In Persian).
۱۱. Kirakosyan, L. (۲۰۱۹). Sport for all and social inclusion of individuals with impairments: a case study from Brazil. *Societies*, 9(2), 44.
۱۲. Lin, C.-C. (2020). Understanding the Controversy of Sport, City, and Environment: A Case of Taipei Dome Complex Construction
۱۳. Mansfield, L., & Piggan, J. (2016). Sport, physical activity and public health. In (Vol. ۸, pp. ۵۳۳-۵۳۷): □□□□□□ □ □□□□□□□.
۱۴. Martinez-Vazquez, J. (2011). The impact of fiscal decentralization: Issues in theory and challenges in practice. *Asian Development Bank*.
۱۵. Mulyana, F. R., Hidayat, C., Hanief, Y. N., Juniar, D. T., Millah, H., Rahmat, A. A., Nur, L., Rubiana, I., Herliana, M. N., & Hadyansah, D. (2022). Analysis of inhibiting

factors in regional sports achievement development. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(12), 3009-3015.

۱۶. Najafi Jouybari, L., Hamidi, M., Sajjadi, S. N., Rajabi Noushabadi, H. (2022). Developing a model of effective factors for individuals' participation in public sports. *Human Resources Management in Sports*, 10(1), 111-128. <https://doi.org/10.22044/shm.2023.12399.2503>. (In Persian).

۱۷. Nestern Borujeni, A., Ghorbani, M. H., Kozechian, H., Ehsani, M. (2018). Identifying effective factors on the development of public sports culture in Iran. *Journal of Sports Management*, 10(4), 723-738. <https://doi.org/10.22059/jsm.2019.222485.1747>. (In Persian).

۱۸. Pruna, R., Miñarro Tribaldos, L., & Bahdur, K. (2018). Player talent identification and development in football. *Apunts Sports Medicine*, 53(198), 43-46.

۱۹. San Jose, A. L., & Nelson, K. E. (2016). A Design for children who attended an outdoor nature camp in the Pennsylvania woods. Volume ۱۱ Issue ۱۰.

۲۰. Saberi, A., Baqeri, Q. A., Khobiri, M., Yazdani, H., Alidoost Ghahfarkhi, A. (2018). Understanding the process of forming social marketing for the development of mass sports. *Research in Educational Sports*, 6(15), 293-316. <https://doi.org/10.22089/res.2018.1374>. (In Persian).

۲۱. Shahriari, N., Tabesh, S., Zolfagharzadeh, M. M. (2023). Developing scenarios for the desirable future of mass sports in Iran. *Journal of Sports Management*, 15(1), 213-۱۹۳. <https://doi.org/10.22059/jsm.2023.222485.1747>. (In Persian).

۲۲. Torabi, T., Mohammadi, M. (2023). Institutionalizing the effective factors of the general culture of mass sports in society (Case study: Tehran Province). *Quarterly Journal of Applied Research in Sports Management*, 12(2), 15-30. (In Persian).

۲۳. Vafaei-Moghaddam, Farzan, Farzam, Razavi, Mohammadhossein, S., Afshari. (2019). Analysis of factors for the development of public sports based on grounded theory. *Sports Management Studies*, 10(52), 43-72. (In Persian).

۲۴. Won, D., Kim, H.-H., & Bae, J.-S. (2021). Predicting continued participation in government-initiated public sports clubs: The role of prior knowledge and awareness through health communications. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(13), 7168.

۲۵. Yilmaz, S., Aslam, G., & Gurkan, A. (2010). How to note: a framework for the assessment of fiscal decentralization system.